

**LANDSSAMTÖK
LÍFEYRISSJÓÐA**

Grunnstoðir íslenska lífeyriskerfisins

Sólveig Hjaltadóttir verkefnastjóri LL

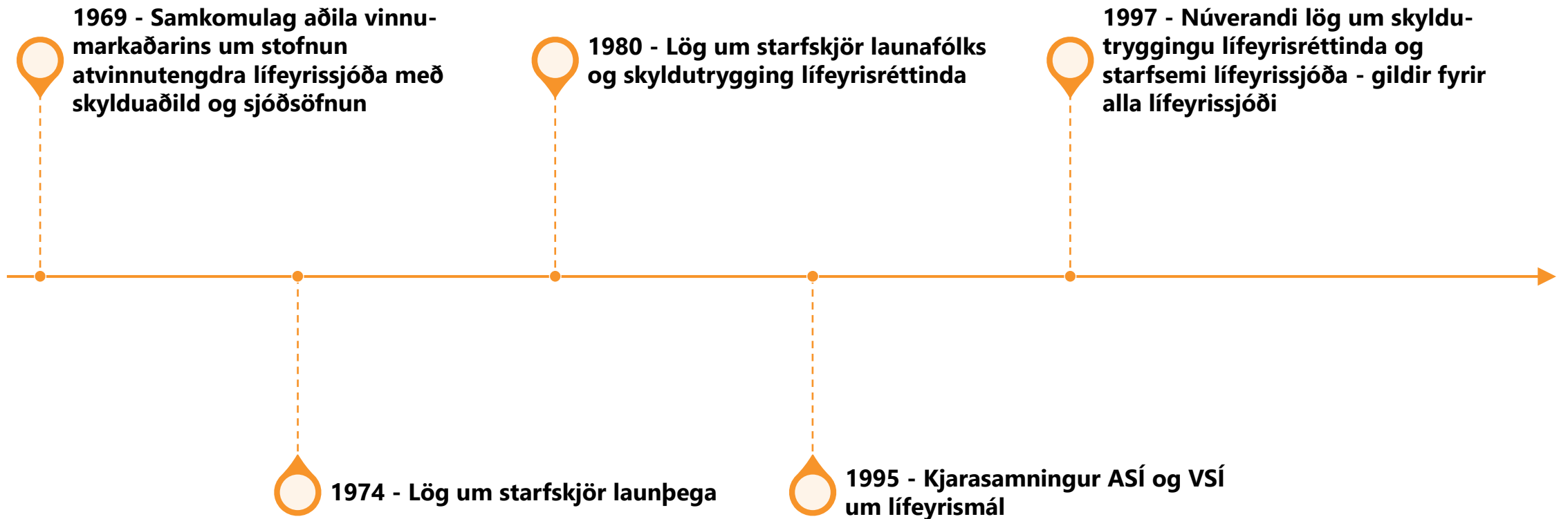

Yfirlit

- Sögumolar
- Uppbygging lífeyriskerfisins
- Innsýn í almannatryggingar

Sögumolar

Uppbygging íslenska lífeyriskerfisins

- Þrjú staða kerfi í samræmi við það kerfi sem Alþjóðabankinn *World Bank* lagði til 1994 þ.e. að lífeyriskerfi þjóða samstandi af þremur stöðum þar sem:
 - Fyrsta stöðin á að vera opinbert kerfi líkt og almannatryggingakerfið íslenska endurspeglar
 - Önnur stöðin á að byggja á sjóðsöfnun og samtryggingu með skylduaðild líkt og íslensku lífeyrissjóðirnir
 - Þriðja stöðin á að byggja á frjálsum viðbótarlífeyrissparnaði líkt og við sjáum í séreignarsjóðum á vegum lífeyrissjóðanna og bankanna

Ísland – Þrjústoða lífeyriskerfi

1. Almennatryggingar

- Fjármagnað með skatttekjum hvers árs, þ.e. gegnumstreymiskerfi
- Tryggir lágmarksframfærslu
- Tekjutengdar greiðslur

2. Skyldubundinn lífeyrissparnaður

- Starfstengdir lífeyrissjóðir
- Skyldusparnaður byggður á tekjum
- Áfallalífeyrir
- Fullfjármagnaðar lífeyrisgreiðslur

3. Frjáls lífeyrissparnaður

- Valfrjáls einstaklingssparnaður
- Laus til útborgunar eftir 60 ára aldur
- Eykur sveigjanleika við starfslok

Mercer CFA Institute • Global Pension Index 2023

Holland

A - einkunn

Stig: 85,0

Ísland

A - einkunn

Stig: 84,8

Danmörk

A - einkunn

Stig: 81,3

Íslenska lífeyriskerfið var í öðru sæti, á eftir Hollandi, í alþjóðlegum samanburði Mercer lífeyrisvísitölunnar.

Mercer

-alþjóðleg vísitala sem
ber saman lífeyriskerfi í
47 ríkjum

Mercer lífeyrisvísitalan

Grunnpættir

Nægjanleiki

Adequacy

- Lífeyrir
- Uppbygging kerfis
- Sparnaður
- Skattlagning
- Hlutfall í eigin húsnæði
- Vaxtareignir

Sjálfbærni

Sustainability

- Þátttaka
- Eignir lífeyrissjóða
- Aldurssamsetning þjóðar
- Opinber útgjöld
- Opinberar skuldir
- Hagvöxtur

Traust

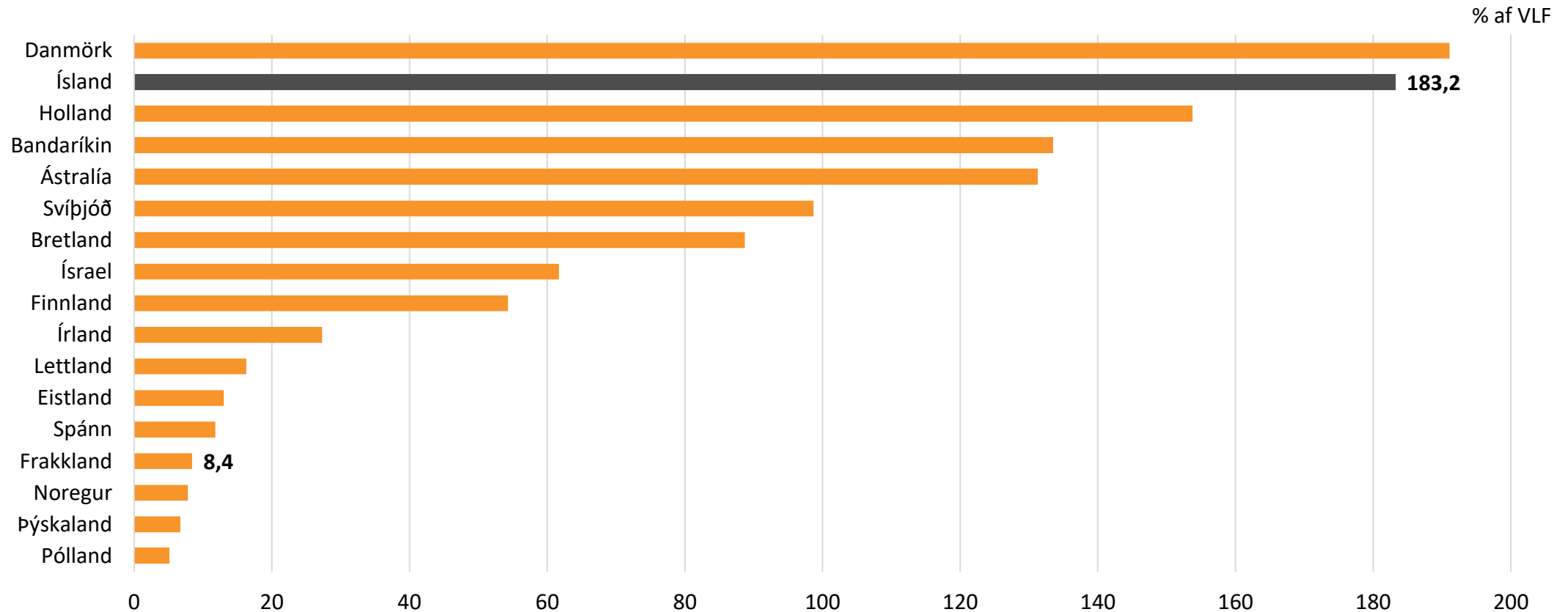
Integrity

- Lög og reglur
- Stjórnarhættir
- Réttindavernd
- Upplýsingagjöf
- Rekstrarkostnaður

OECD - Lífeyriseignir sem hlutfall af VLF

Árið 2022

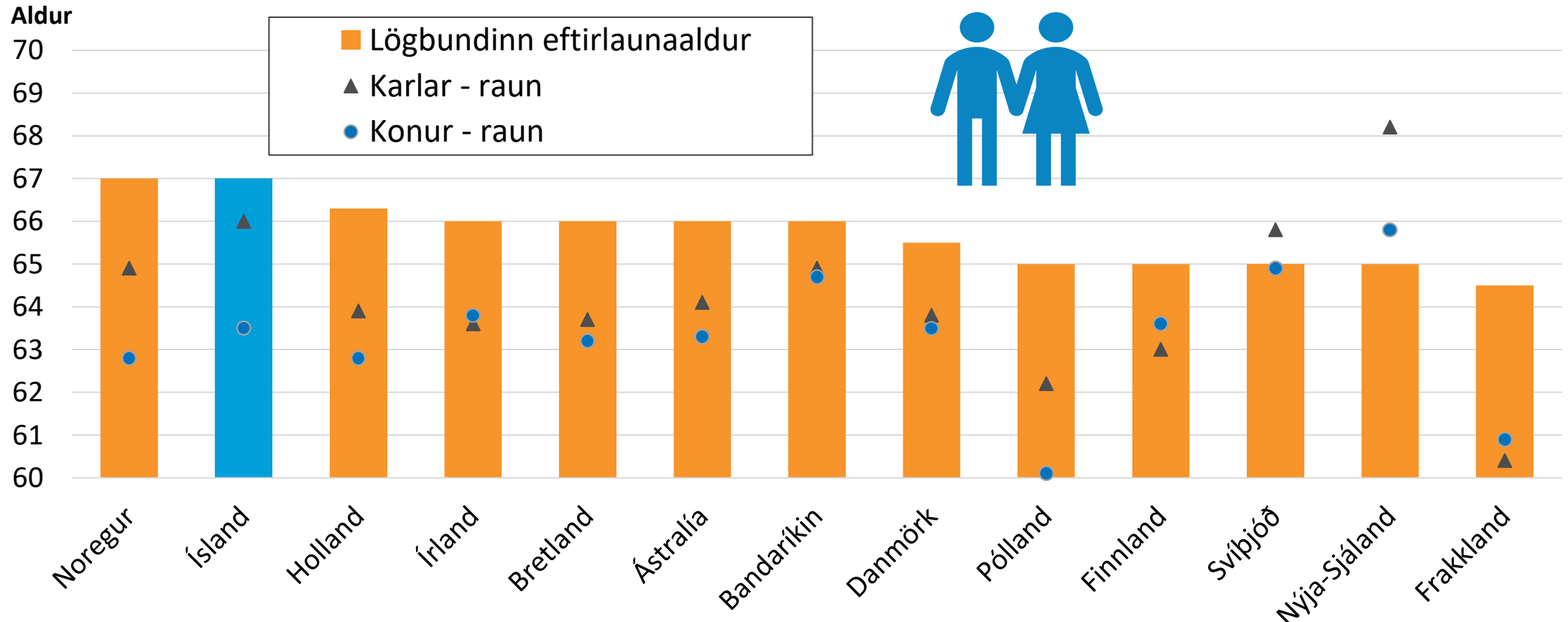

Heimild: OECD - Pension Markets in Focus 2023

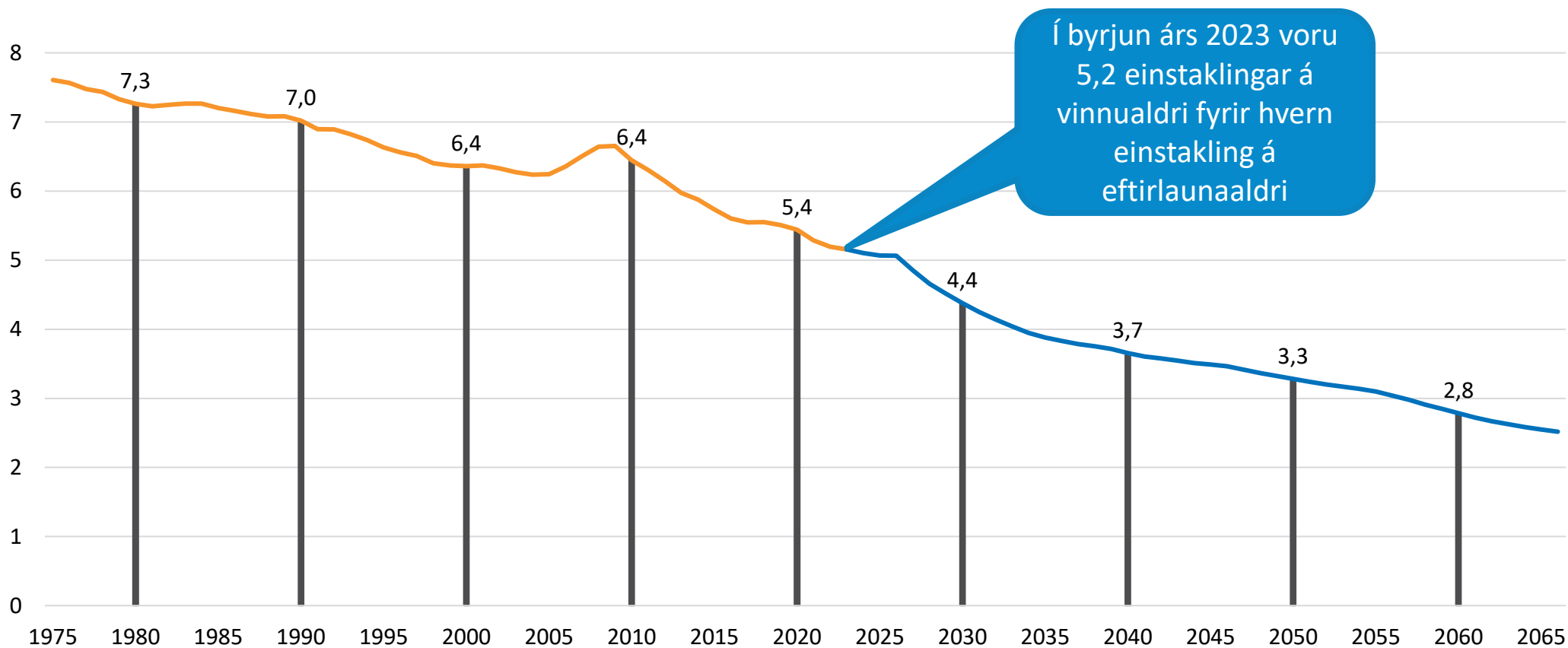
Lífeyrisaldur

Lögbundinn og raun

Heimild: OECD Pensions at a Glance 2021

Fjöldi einstaklinga á vinnualdri 16-66 ára fyrir hvern einstakling á eftirlaunaaldri 67+ ára

Innsýn í almannatryggingar

Hlutverk

almannatrygginga

Opinbert lífeyriskerfi

- Greiða lágmarkslífeyri
- Félagslegt öryggi

Réttindi tengjast búsetu og miðast fullar greiðslur við 40 ára búsetu

- Búsetan þarf ekki að vera samfelld

Tekjutengdar greiðslur almannatrygginga

Skylda að sækja um hjá lífeyrissjóðum

- Forsenda greiðslu TR á lífeyri er að umsækjandi hafi jafnframt sótt um áunnin réttindi sín hjá öllum lífeyrissjóðum
- Gildir fyrir ellilífeyri og örorkulífeyri

Tekjutengdar greiðslur frá TR og endurreikningur

Greiðslur frá TR eru byggðar á tekjuáætlunum

Þegar endanlegt skattframtal liggur fyrir eru greiðslur frá fyrra ári bornar saman við raunverulegar tekjur á því ári (maí)

Komi í ljós að of lágar greiðslur hafi verið greiddar myndast inneign og greiðir TR viðkomandi það sem upp á vantar

Komi hins vegar í ljós að of háar greiðslur hafi verið greiddar myndast krafa sem TR innheimtir

Tekjueftirlit hjá TR

TR ber reglulega saman upplýsingar úr staðgreiðsluskrá við tekjuáætlunir lífeyrisþega

Ef kemur í ljós að misræmi er tekjuáætlunin leiðrétt samkvæmt upplýsingum úr staðgreiðsluskrá og lífeyrisþega er send ný greiðsluáætlun

Ellilífeyrir

LÍFEYRISSJÓÐIR - FJÁRHÆÐIR OG FRÍTEKJUMÖRK HJÁ TR

Samtrygging hjá lífeyrissjóðum

Aldur

- Ævilangur lífeyrir

Örorka

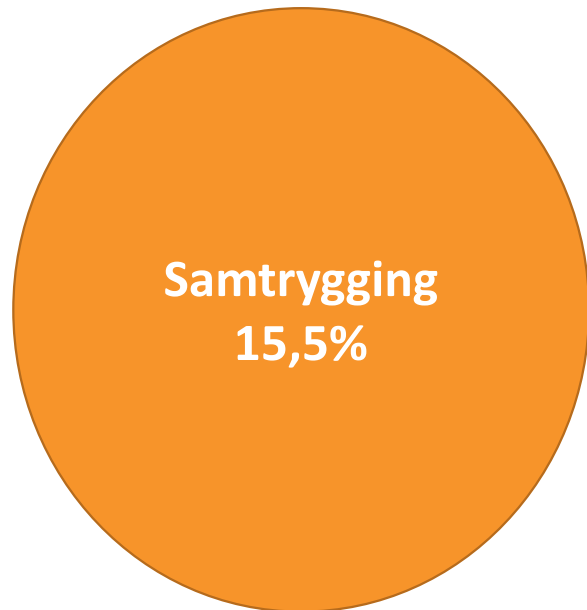
- Lífeyrir framreikningur miðað við væntar framtíðargreiðslur
- Barnalífeyrir

Andlát

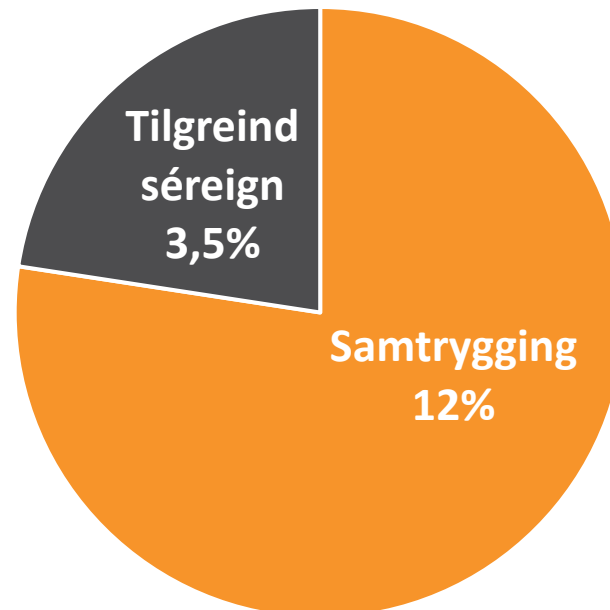
- Makalífeyrir
- Barnalífeyrir

Lágmarksiðgjald er skyldubundið 15,5%

Eða

Upphæðir hjá TR – ellilífeyrir og tengdar greiðslur

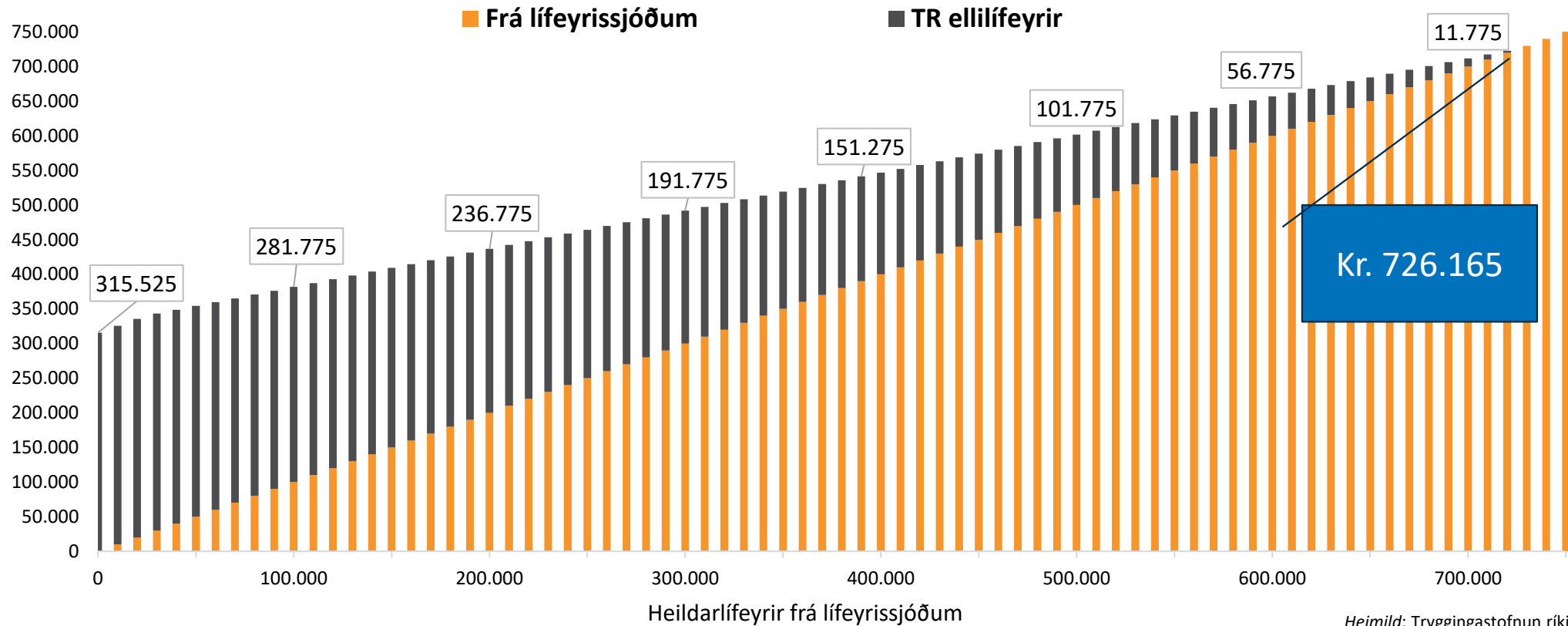
Helstu upphæðir sem notaðar eru þegar ellilífeyrir og tengdar greiðslur eru reiknaðar									
Réttindi	Upphæðir		Almennt frítekjumark ²		Sérstakt frítekjumark atvinnutekna ³		Skerðingarhlutfall tekna yfir frítekjumörkum	Greiðslur falla niður við tekjumörk	
	á mán.	á ári	á mán.	á ári	á mán.	á ári		á mán.	á ári
Ellilífeyrir	315.525	3.786.300	25.000	300.000	200.000	2.400.000	45%	726.167	8.714.000
Heimilisuppbót	79.732	956.784	25.000	300.000	200.000	2.400.000	11.9%	695.017	8.340.202
Hálfur ellilífeyrir	157.763	1.893.156	325.000	3.900.000	200.000	2.400.000	45%	675.584	8.107.013
Hálf heimilisuppbót	39.866	478.392	325.000	3.900.000	200.000	2.400.000	11.9%	660.008	7.920.101
Orlofs- og desemberuppbót ⁴		117.526					2%		

Almennt frítekjumark er fyrir atvinnutekjur, greiðslur frá lífeyrissjóðum og fjármagnstekjur

Tekjutengingar – ellilífeyrir frá TR

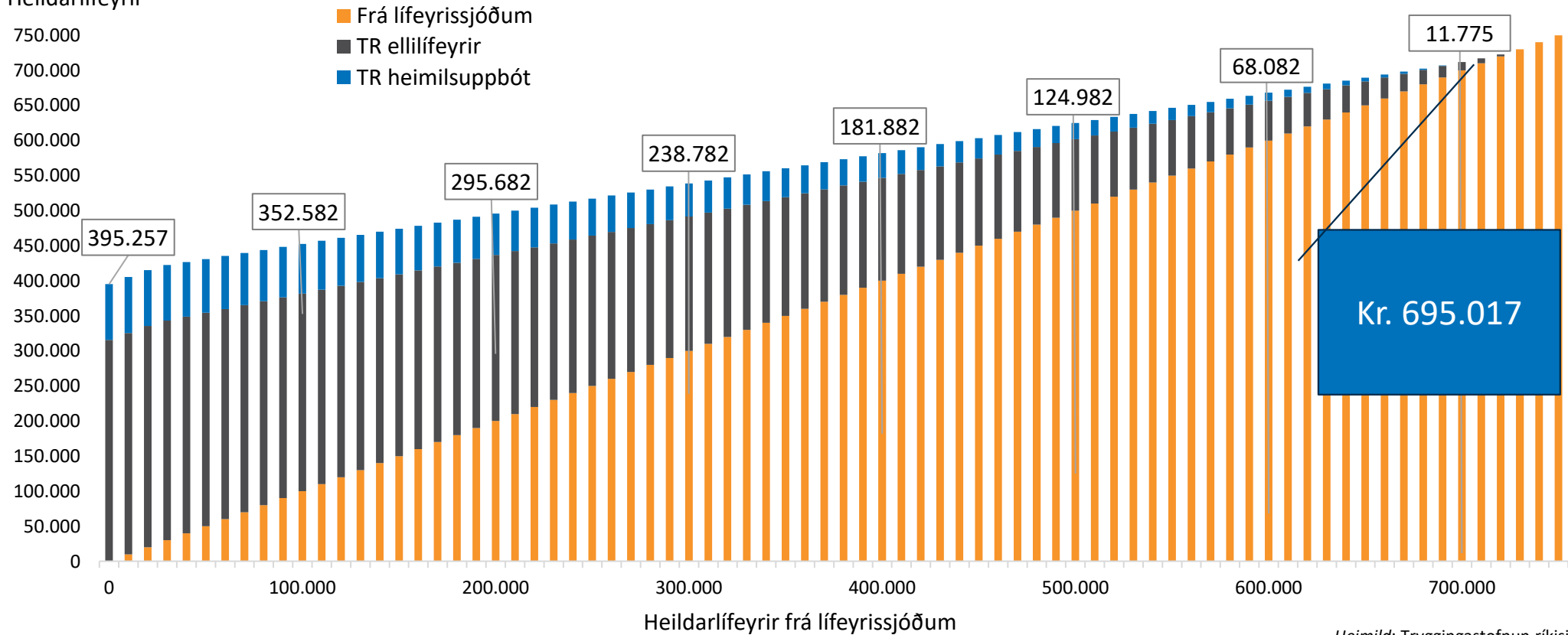
Heildarlífeyrir

Tekjutengingar – ellilífeyrir frá TR

Heildarlífeyrir

Heimild: Tryggingastofnun ríkisins

Örorku- og endurhæfingarlífeyrir

FJÁRHÆÐIR OG FRÍTEKJUMÖRK

Örorku- og endurhæfingarlífeyrir

Tegund tekna	Tekjutrygging og heimilisuppbót
Atvinnutekjur	2.400.000
Lífeyrissjóðstekjur	328.800
Fjármagnstekjur, t.d. vextir, verðbætur, söluhagnaður og leigutekjur	98.640

Hvað má hafa í tekjur á ári án þess að það hafi áhrif á útreikning?

Greiðslur frá Tryggingastofnun	á mánuði	á ári
Örorkulífeyrir	59.678	716.136
Aldursviðbót	56.694	680.328
Tekjutrygging	191.105	2.293.260
Heimilisuppbót	64.596	775.152
Orlofs- og desemberuppbætur	0	127.851
Framfærsluuppbót	64.863	778.356
Samtals:	436.936	5.371.083

Eingöngu greiðslur frá TR.
25 ára við fyrsta mat.
Býr einn og notar 100%
skattkort hjá TR.

Frádreginn skattur (1. og 2. skattþrep)	139.168	1.670.016
Persónuafsl. af gr TR (nýting skattkorts 100%)	59.665	715.980
Samtals frá TR eftir skatt:	357.433	4.289.196

Greiðslur frá Tryggingastofnun	á mánuði	á ári
Örorkulífeyrir	59.678	716.136
Aldursviðbót	8.952	107.424
Tekjutrygging	191.105	2.293.260
Heimilisuppbót	64.596	775.152
Orlofs- og desemberuppbætur	0	127.851
Framfærsluuppbót	88.734	1.064.808
Samtals:	413.065	5.084.631
Frádreginn skattur (1. og 2. skattþrep)	130.109	1.561.308
Persónuafsl. af gr TR (nýting skattkorts 100%)	59.665	715.980
Samtals frá TR eftir skatt:	342.621	4.111.452

Eingöngu greiðslur frá TR.
45 ára við fyrsta mat.
Býr einn og notar 100%
skattkort hjá TR.

Stærð lífeyriskerfisins

Hversu margir greiða í lífeyrissjóð á Íslandi?

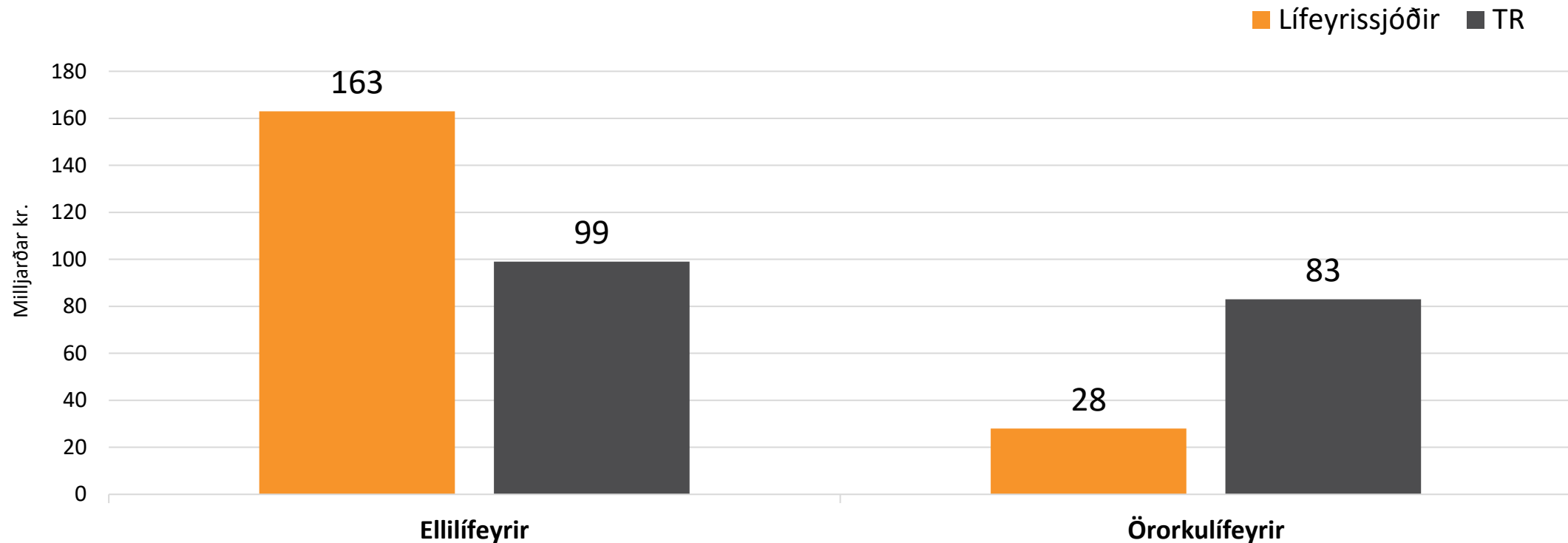
Árið 2022 greiddu **234.100**
í samtryggingadeildir lífeyrissjóða

Einnig greiddu **133.500** manns
í viðbótarlífeyrissparnað

Elli- og örorkulífeyri útgreiðslur

Árið 2022

Heimild: Fjármálaeftirlit Seðlabanka Íslands, Tryggingastofnun ríkisins

Samantekt

Íslenska
lífeyriskerfið
stendur
mjög sterkt

- Mikil sjóðsöfnun
- Hagstæð aldurssamsetning þjóðar
- Lífeyrisaldur frekar hár
- Kerfi sem tryggir grunnlífeyri

Áskoranir

- Hækkandi lífaldur
- Vaxandi örorka
- Ávöxtun sjóðanna til framtíðar

